

MÉRTÉK MÉDIAOMBUDSMAN

TRUMP ÉS A CHARLOTTESVILLE-I ESEMÉNYEKSEL
KAPCSOLATOS NYILATKOZAT-BOTRÁNY MEGJELENÉSE A
MAGYAR ONLINE MÉDIÁBAN

TARTALOM

AZ ELEMZÉS CÉLJA.....	3
1. A TÉMA FELBUKKANÁSA ÉS „ÉLETÚTJA”, A FORRÁSOK KEZELÉSE.....	5
1.1. A cikkek száma, a téma fontossága.....	5
1.2. A téma felbukkanása – az első híradások.....	5
1.3. Forráshasználat, hivatkozások.....	9
2. ÚJSÁGÍRÓI ESZKÖZÖK – CÍMADÁS, STÍLUS, SZÓHASZNÁLAT.....	10
2.1. A szerző feltüntetése	10
2.2. Kísérő tartalom	11
2.3. Tartalomkiemelés, címadás, stílus, szóhasználat	11
3. A TÁJÉKOZTATÁS ÉS FELDOLGOZÁS TARTALMI VIZSGÁLATA	15
3.1. Műfajiság, objektív tájékoztatás, szubjektív véleményközlés.....	15
3.2. Saját tevékenység	16
ÖSSZEGZÉS.....	18
MELLÉKLET.....	21

AZ ELEMZÉS CÉLJA

Az elemzés témája: Donald Trump amerikai elnök reakciója a Charlottesville-ben történt neonáci erőszakra

Az elemzés célja: az esemény médiamegjelenésének és -visszhangjának lehető legteljesebb körű elemzése a kiválasztott kilenc online médium vizsgálata alapján

Vizsgált médiumok: 24.hu, 444.hu, 888.hu, alfahir.hu, hvg.hu, index.hu, mno.hu, origo.hu, zoom.hu

Vizsgált időszak: 2017. augusztus 12. – 2017. augusztus 23.

Az alaphír: Az Amerikai Egyesült Államokban, a Virginia állambeli Charlottesville-ben augusztus 12-én tartott szélsőjobboldali, részben neonáci csoportok által szervezett tüntetés során – amelynek meghirdetett célja a tiltakozás volt azon döntés ellen, amely a XIX. századi amerikai polgárháborús rabszolgatartó déliek katonai főparancsnoka, Robert Lee tábornok szobrának a város egyik parkjából való eltávolításáról született – a tüntetők és a velük szemben fellépő ellentüntetők között erőszakos cselekményekre került sor. Egy férfi, aki a fehérek felsőbbrendűségét valló csoportokkal hozható összefüggésbe, autóval a tömegbe hajtott, egy embert megölt, legkevesebb 19-et megsebesített. Donald Trump amerikai elnök nem kimondottan a rasszista szélsőségeket, hanem „mindkét oldal” erőszakcselekményeit ítélte el. Az erre érkező bírálatok nyomán védelmébe vette ezt az álláspontját, amiből bírálói azt a következtetést vonták le, hogy az elnök morális egyenlőségjelet tett a fehér szupremácia hirdetői és az ellenük tiltakozók közé.

A téma „életútjának” főbb állomásai:

Augusztus 12-én, szombaton robbannak ki az erőszakcselekmények a szélsőjobboldaliak és az ellentüntetők között (feszült hangulatú demonstrációk már péntek este is voltak, de a két tábor csak másnap nézett farkasszemet egymással).

Egy férfi autóval belehajtott a rasszisták ellen tüntető tömegbe, egy nő meghalt, legkevesebb 19-en megsebesültek.

Donald Trump Twitter-bejegyzésében először általánosságban elítéli az erőszakot, majd sajtótájékoztatóján mindkét felet hibáztatja, és ezt az álláspontját a következő napokban újra megerősíti.

Emiatt Trumpot éles bírálatok érik nem csupán demokrata, hanem republikánus körökből is. A bírálatok és az azokat visszautasító nyilatkozatok az elkövetkező napokban is folytatódnak,

kiegészülve külföldi visszhangokkal, külföldi politikusok megnyilatkozásaival. Még egy héttel a charlottesville-i események után is volt feszült légkörű utódemonstráció Bostonban.

1. A TÉMA FELBUKKANÁSA ÉS „ÉLETÚTJA”, A FORRÁSOK KEZELÉSE

1.1. A CIKKEK SZÁMA, A TÉMA FONTOSSÁGA

Az általunk vizsgált médiumok nagyon eltérő számban és terjedelemben foglalkoztak a témával a vizsgált időszakban.

A téma kezelésében a legaktívabb a *hvg.hu* volt, amely 23 cikket szentelt a kérdésnek a vizsgált időszakban. Ezt követte az *index.hu* és a *24.hu*, 18, illetve 15 cikk megjelentetésével. Ezzel szemben a *888.hu* mindössze 10 cikk erejéig foglalkozott a kérdéssel, az *origo.hu* pedig egyetlen írást sem közölt az egész ügyről. A viszonylag „szükszavúak” csoportján belül az *alfahir.hu* 6, az *mno.hu* 8 cikket írt a témában.

Az összesen 101 darab cikk fele – pontosan 50 – 2000 és 5000 leütés közötti terjedelmű volt, ami a rövidhír-terjedelemtől hosszabb, az elemzésnél rövidebb, tehát egy viszonylag részletesen kifejtett hír (gyakran használt terminológiával: „teljes hír”) klasszikus terjedelemsávja. A cikkek közül 37 darab 1000 és 2000 leütés terjedelem közé esett: ez már lehetővé teszi némi részletinformáció átadását, de azért meglehetősen rövid terjedelemsáv, ami sokkal általánosabb az internetes hírszolgáltatásban, mint a nyomtatott médiában, bár természetesen ott sem ismeretlen.

A cikkek túlnyomó többsége tehát nem haladta meg a hírterjedelmet, ami voltaképpen logikusan következik abból, hogy az amerikai kontinensen történt eseménysorról és ott elhangzott nyilatkozatokról van szó, amelyekről saját információt nem könnyű beszerezni, és a beszámolót riport-, illetve kommentárelemekkel gazdagítani, miközben a bárki által hozzáférhető források bősége lehetővé teszi azt, hogy viszonylag kis erőfeszítéssel kerek beszámoló szülessék.

A kifejezetten terjedelmes, elemző megállapításoknak is bővebb teret kínáló, 5000 leütésnél hosszabb cikkek száma 7 volt – ebből kettőt-kettőt a *24.hu*, a *hvg.hu* és az *mno.hu*, egyet pedig az *index.hu* közölt.

1.2. A TÉMA FELBUKKANÁSA – AZ ELSŐ HÍRADÁSOK

Az eseménysorról az első magyar beszámoló a *hvg.hu*-n jelent meg, augusztus 12-én, szombaton 20:43-kor, és aztán ezt a szöveget frissítették tovább. Az időeltolódás 6 óra, tehát charlottesville-i helyi idő szerint ez 14:43-kor volt. Az esemény sor megjelenésének időpontja a magyar médiában nem mutat szembeötlő csúszást az események tényleges megtörténtéhez képest. Az

európai ingerküszöböt – nem csak a magyar internetes oldalakét, hanem az általuk az MTI mellett alapvető forrásként használt nagyobb és megbízhatóbbnak tekintett hírportálokat, így például a BBC ingerküszöbét is – érthető módon akkor lépte át a téma, amikor az erőszakcselekmények már elérték egy bizonyos mértéket. A tüntetések helyi idő szerint péntek este kezdődtek, az erőszakos összecsapások szintén helyi idő szerint szombat délelőtt bontakoztak ki. Trump Twitter-bejegyzése aznap, helyi idő szerint délután került fel a világhálóra.

Ez az első jelentés – mint a szövegből kitűnik, nagyrészt a BBC beszámolója alapján – azt emelte ki, hogy „rendkívüli állapotot rendeltek el az amerikai Charlottesville-ben”, „a fehér felsőbbrendűséget hirdető rasszisták és az ellentüntetők véres összecsapása után az újabb felvonulást lefűjták”, Donald Trump elnök pedig Twitter-bejegyzésben „elítélte az erőszakot, amelynek halálos áldozata is van”. Ebbe a hírbe be is másolták az elnök Twitter-bejegyzését, miszerint egységesen el kell ítélni a gyűlölködés következményeit. Amerikában nincs helye ilyen erőszaknak – írta Trump.

A *hvg.hu* megírta azt is: „a rasszista tiltakozókat az dühítette fel, hogy a város egyetemének vezetői úgy döntöttek, eltávolítják Robert E. Lee tábornok szobrát”. Helyet kapott a beszámolóban, hogy Charlottesville-t liberális városként tartják számon az Egyesült Államokban: a tavalyi elnökválasztáson a voksolók 86 százaléka Hillary Clintont támogatta.

Bő félórával később, 21:21-kor jelent meg a *444.hu* első beszámolója, amely először tett említést arról, hogy nagy sebességgel hajtott a tüntetők közé egy kocsit. Ezt a jelentést frissítették 21:32-kor azzal, hogy a rendőrség elfogta az antirasszista tüntetők közé hajtó autóst, valamint, hogy a támadás egyik áldozata életét vesztette. A *444.hu* 22:04-kor kiadott frissítése szerint a halálhír után Donald Trump immár élőszóban is megszólalt korábbi tweetjei után. Arról beszélt, hogy az amerikaiak bőrszínükre, származásukra, vallásukra és politikai hovatartozásukra tekintet nélkül elsősorban amerikaiak.

„... helyre akarjuk tenni, ami Charlottesville-ben történt, és tanulmányozni akarjuk, hogy mit rontunk el országgént, hogy ilyen dolgok megtörténhetnek” – üzent Trump a beszámoló szerint, amely még semmilyen bíráló kitételt nem tartalmaz az elnököt illetően, hiszen a szóban elhangzott Trump-kijelentések közül ez az idézett mondat valójában nem is kifogásolható.

A *444.hu* az előzményeket bemutatva a következőképpen fogalmazott: „az amerikai fajüldözés legszomorúbb időszakát idéző pénteki fáklyás felvonulásuk után szombatra nagygyűlést terveztek a Richard Spencer vezetésével egységfrontot alkotni akaró amerikai neonácik. A neonácik és az ellentüntetők szabályos háborút vívtak a virginiai Charlottesville központjában”.

Ez a beszámoló már részletesebben leírta, valamint videóval illusztrálta a gázolás körülményeit. Kitért a hatóságok tétlenkedésére is: a „minden jel szerint szándékos gázolás csak a csúcsa volt a városban kirobbant erőszaknak. Az Emancipáció Parkjában, ahol a nácigyűlést tartották volna, a rohamrendőrök ugyan felsorakoztak, de jó ideig nem avatkoztak közbe, így a két oldal folyamatosan provokálhatta egymást. Üvegekkel dobálóztak, majd komoly összecsapások is kirobbantak.”

Az első *444.hu*-cikket követően fél órával – 21:51-kor – került fel a netre a *zoom.hu* beszámolója, „Rendkívüli állapot Charlottesville-ben – elszabadult a pokol a szélsőjobbos rendezvényen” címmel. Ez az összeállítás még Trump első reakcióját ismertette, amit az elnök a Twitteren osztott meg. A Lee-szobor tervezett eltávolítása ellen tiltakozó tüntetés szervezőit „szélsőjobboldali csoportnak” minősítette, és kitért arra, hogy a demonstráción „felbukkantak a Ku Klux Klan fajvédő szervezet tagjai is”.

A *24.hu* jóval később, csak augusztus 13-án 06:39-kor számolt be a történetekről. Ebben a késésben nyilván szerepet játszott az, hogy a hétvégén és éjszaka kevésbé intenzív a hírfigyelés és -feldolgozás. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy ez a publikálási időpont is még csak valamivel szombat éjfél utáni időpontot jelent charlottesville-i helyi idő szerint. A *24.hu* – az eddig említett jelentésektől eltérően – nem a gázolást emelte ki, mint a legdrámaibb fejleményt, hanem azt az időközben érkezett hírt, miszerint lezuhant egy rendőrségi helikopter Charlottesville közelében, és a rajta utazó két rendőr meghalt. A *24.hu* a DPA német hírügynökség értesülésére hivatkozva azt írta, hogy a helikopter személyzete a tüntetéseket figyelte.

A beszámolóban – a BBC és az MTI anyagaiban egyaránt fellelhető megfogalmazásokat átvéve – az áll, hogy egy „valószínűleg szándékos autós gázolásban, amely az ellentüntetők ellen irányult, meghalt egy 32 éves nő, és mintegy 30 ember megsérült”. „A rendőrség később elfogta a gázolót, egy 20 éves, fehér bőrű ohioi fiatalembert, és eljárást indított ellene gondatlanságból elkövetett emberölés, súlyos testi sértés okozása és cserbenhagyásos gázolás gyanújával”. Ebben a tudósításban jelenik meg először az, hogy Donald Trump – a Twitter-bejegyzés után – élőszóban olyan kijelentést is tett, miszerint „a charlottesville-i incidensekben több oldal is hibás”.

„Ez utóbbi mondataért – írta a *24.hu* az MTI nyomán – az elnök számos bírálatot kapott politikusoktól, elsősorban demokrata pártbeliektől, polgárjogi aktivistáktól, de néhány republikánus pártbelitől is, mondván, hogy nem kifejezetten a szélsőjobbot, a fehérek felsőbbrendűségét hirdetőket ítélte el.”

Ehhez az állításhoz három idézet szolgált alátámasztásul.

„Elnök úr, a nevén kell neveznünk a gonoszt! Ezek olyan emberek, akik a fehérek felsőbbrendűségét hirdetik, és terrorcselekmény történt amerikai földön” (Cory Gardner republikánus szenátor, a párt egyik prominens tisztségviselője);

„A nácioknak, a Ku Klux Klan szervezetnek és a fehérek felsőbbrendűségét hirdetőknak semmi közük a hazafiassághoz. Amerika pont nem ilyen szeretne lenni” (Marco Rubio floridai szenátor);

„Ismételje utánam a saját profilján: a fehér felsőbbrendűség hirdetése támadás az amerikai értékek ellen!” (Nancy Pelosi, a képviselőházi demokrata kisebbség vezetője).

Ezek az idézett bírálók – számos más, név szerint említett amerikai közéleti szereplővel együtt – a BBC és az MTI összefoglalói mellett számos más külföldi hírforrásban, illetve nagy nemzetközi hírügynökségben is előfordulnak. Az egyes médiumok bőségesen vettek át egymástól és osztottak meg a maguk csatornáján az események visszhangjának tekinthető kijelentéseket.

Az *alfahir.hu* valamivel ezután, 07:44-kor tette közzé a maga beszámolóját. Ennek a címe nem valamelyik kiemelt ténybeli elem, hanem egy általános megállapítás: „Mindig elég egy szikra és fellobban a tűz az Egyesült Államokban”. A történetekről való beszámoló élén a helikopter lezuhanása áll.

Az *alfahir.hu* is a BBC-t és az MTI-t használta: „szélsőjobbboldali rendezvénynek” minősítette a tüntetést, a gázolást „valószínűleg szándékosnak” nevezte, majd ugyanazt a szöveget használta, ami a *24.hu* beszámolójában is olvasható volt Trump nyilatkozatáról és az azzal szemben megfogalmazott és idézett három bíráló kijelentésről.

Az *index.hu* anyaga 07:59-kor került fel az internetre, „Lezuhant egy rendőrségi helikopter az amerikai náci tüntetés közelében” címmel. Ez az összeállítás is „valószínűleg szándékos” autós gázolásról tett említést. Trump nyilatkozatainak és az erre érkezett bírálatok lényegének az ismertetése szövegszerűen megegyezik a *24.hu* és az *alfahir.hu* – forrásként a BBC-re és az MTI-re támaszkodó – anyagával.

Az *mno.hu* cikke 08:21-kor jelent meg, „Halálos áldozata is van a charlottesville-i erőszaknak” címmel. Az anyag ugyanazokból a forrásokból készült, mint az említett előzőek: a gázolásról mint „valószínűleg szándékos” cselekményről szólt, és megírta, hogy kicsoda az elfogott gázoló. Az összetűzések részletes leírásakor a portál már a The New York Times-t jelöli meg forrásként. Ebben a leírásban az is szerepel, hogy a „fehér pajzsokat, sisakokat viselő szélsőjobbosok »A zsidók nem viszik el Leet!« skandalással tüntettek, amire a Black Lives Matters[sic!] aktivistái »Náci szemetek!«-kel válaszolt”.

Trump nyilatkozatának és a nyilatkozat bíráló fogadtatásának az ismertetése szövegszerűen megegyezik az előbb említett portálok beszámolóival.

Végül 10:28-kor jelentkezett a *888.hu* a maga verziójával, „Trump elítélte az erőszak minden formáját” címmel, „Egy szoborbontás okozott egyre nagyobb erőszakot Virginia államban, megszólalt az elnök is” alcímmel. Az események leírása, a lényegkiemelés itt jelentősen eltér a többi beszámólótól. A *888.hu* azt vette előre, hogy „Charlottesville városában napok óta egyre durvább a helyzet. A helyi demokrata vezetés el akarja távolítani Lee tábornok szobrát, ezen sokan felháborodtak. A szobor ledöntése ellen tüntetőket hamar kikiáltották náciknak, és a nácik ellen kezdtek tüntetni a baloldaliak és szélsőbaloldaliak. Erre megjelentek a valóban nácik is a városban. A városban további zavargások törtek ki, egy oda vezényelt helikopter lezuhant, két rendőr életét vesztette.”

„Trump objektív véleménye, miszerint mindkét oldal hibás, komolyabb sivalkodást váltott ki az Egyesült Államokban” – írta a *888.hu*. A „sivalkodás” szó nagyon gyakran szerepel a kormánypárti elkötelezettségét harsányan hirdető magyarországi médiában olyankor, amikor baloldali, illetve liberális körök valamivel kapcsolatos felháborodásáról írnak.

1.3. FORRÁSHASZNÁLAT, HIVATKOZÁSOK

A forrásokat illetően elmondható, hogy csaknem az összes vizsgált cikk átvett anyag alapján készült, csupán a *hvg.hu* három írása és az *index.hu* egyik cikke született saját tevékenység nyomán. A forrásokat (pl. hírügynökség, más médium) a 101 közül 79 cikkben jelölték meg. Az *alfahir.hu*, az *mno.hu* és a *zoom.hu* minden esetben, a *24.hu*, a *444.hu* az esetek túlnyomó többségében megjelölte a forrást. Az *index.hu* az esetek kétharmadában, a *888.hu* és a *hvg.hu* pedig a cikkek mintegy 60 százalékánál jelölte meg forrását.

Beszédes a más médiumokra való hivatkozások megoszlása a hivatkozott médiumok irányultsága szerint. A legtöbb ilyen hivatkozást – 16-ot – a *444.hu* cikkeiben találunk, a legkevesebbet – négyet – az *alfahir.hu* cikkeiben. Mind a *444.hu*, mind az *alfahir.hu* kizárólag külföldi médiumra hivatkozott cikkeiben. Ugyanez mondható el a *24.hu*-ról (12 hivatkozás), a *hvg.hu*-ról (14 hivatkozás), az *index.hu*-ról (11 hivatkozás), valamint a *zoom.hu*-ról (10 hivatkozás). Az *mno.hu* a hét külföldi médiumra hivatkozás mellett egy alkalommal hivatkozott a kormányállásponthoz általában kritikusan viszonyuló, nem külföldi médiumra is. A legnagyobb arányban a *888.hu* hivatkozott magyarországi médiumra: összesen hét hivatkozása közül két ízben hivatkozott külföldi médiumra, három alkalommal a kormányállásponthoz általában kritikusan viszonyuló hazai médiumra, valamint két alkalommal a kormányálláspontot általában támogató hazai médiumra – vagyis a *888.hu* igyekezett leginkább beágyazni a történeteket magyar értelmezési kontextusba.

Hírügynökségre a legtöbb alkalommal (12-szer) az *mno.hu*, a legkevesebbszer (5-ször) a *888.hu* hivatkozott, e tekintetben tehát a szóródás nem kiugróan magas arányú.

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a hírügynökségre való nevesített hivatkozások száma korántsem feltétlenül tükrözi azt, hogy a szóban forgó portál mennyi tartalmat vett át ténylegesen valamelyik hírügynökségtől, az MTI-től vagy esetleg külföldi, ill. nemzetközi hírügynökségtől. Az ingyenes MTI-hírszolgáltatásból merítő hírszerkesztők gyakran elmulasztják az MTI-t hírforrásként feltüntetni. Ez alkalmanként a „hírláncból való kihagyásként” történik, vagyis az MTI nevesítve hivatkozik valamilyen forrásra, és az MTI-tudósítást feldolgozó portál is közvetlenül ezt az MTI által említett forrást említi saját anyagának a forrásaként, tehát azt nem tünteti fel, hogy az MTI ingyenes szolgáltatása révén jutott hozzá az adott forrás információjához.

Mindennek a figyelembe vételével lehetetlen volna pontosan szétszálazni, hogy ebben a charlottesville-i ügyben mit és mennyit vettek át a vizsgált portálok az MTI-től, megnevezve vagy meg nem nevezve a hírügynökséget. Az MTI hírfolyamának az áttekintése alapján összességében megállapítható, hogy a magyar állami hírügynökség elég részletesen foglalkozott a témával, és az MTI-hírfeldolgozás hangsúlyai – beleértve a szóhasználatot is – nagyrészt követték a nagy nemzetközi hírforrások hangsúlyait. Az MTI-tudósító alapvetően ugyanazokat a közléseket dolgozta fel, amelyek minden más médiumnak is rendelkezésére álltak. A nemzetközi portálok nagy átlagához képest csekély mértékben nagyobb hangsúlyt helyezett a Trump pártját fogó, illetve konzervatív állásfoglalások ismertetésére (lásd alább: The Daily Signal). Ez az írás azonban nem az MTI-ről szól, hanem az MTI-t bőségesen használó, annak anyagai közt tetszésük szerint válogató portálokról.

2. ÚJSÁGÍRÓI ESZKÖZÖK – CÍMADÁS, STÍLUS, SZÓHASZNÁLAT

2.1. A SZERZŐ FELTÜNTETÉSE

A szerzőt a cikkek kétharmadánál tüntették fel. Minden cikkénél feltüntette a szerzőt a *444.hu*, a *888.hu*, az *index.hu* és a *zoom.hu*. A *24.hu* e vonatkozásban hajszálpontosan a kétharmados átlagot hozta. Az *alfahir.hu*, a *hvg.hu* és az *mno.hu* – tehát három olyan médium, amely közül az utóbbi kettő esetében komoly múltra visszatekintő nyomtatott lapváltozat is létezik – az esetek többségében nem tüntette fel a cikk szerzőjét.

2.2. KÍSÉRŐ TARTALOM

A cikkek túlnyomó többségéhez – 101 cikk közül 86-hoz, az *alfahir.hu* esetében mind a hat cikkhez – kapcsolódik kísérő tartalom. A leggyakoribb (83 cikkhez kapcsolódó) kísérő tartalom a fotó. Videótartalom 18 cikkben fordul elő. E tekintetben a *zoom.hu* vezeti a mezőnyt: 5 cikkéhez (vagyis cikkeinek a feléhez) kapcsolódik videó. Szám szerint és arányaiban is a második leginkább „videóintenzív” médiumnak a *24.hu* bizonyult: 15 cikke közül 4-hez kapcsolódik videó.

2.3. TARTALOMKIEMELÉS, CÍMADÁS, STÍLUS, SZÓHASZNÁLAT

Az *index.hu*-nak az események utáni, egymást követő helyzetképeiből kiolvasható Trump meglehetősen következtetlensége az ügy kezelését illetően. A médium emlékeztetett arra, hogy a republikánus párton kívülről érkező Trump még az elnökjelöltségért vívott kampányában nagyon sok támogatást kapott az amerikai neonáciktól és az alt-right mozgalomtól, amelynek a prominensei többnyire a mai napig elégedettek az elnök politikájával. Egyesek szerint ezzel volt magyarázható a merényletet követő visszafogott elnöki nyilatkozat. A kritikák hatására azonban Trump találkozott a tanácsadóival, és ezután bejelentette: „A rasszizmus gonosz, és azok, akik erőszakot követnek el miatta, olyanok, mint a bűnözők és gengszterek, *mint például a KKK, a neonácik, a fehér felsőbbrendűséget hirdető és más visszataszító csoportok, melyek szemben állnak mindennel, ami nekünk amerikaiaknak fontos.*” Az ilyen emberek Amerika lényegét támadják – tette hozzá Trump az *index.hu* beszámolója szerint. Ezután azonban Trump – olvasható egy későbbi *index*-beszámolóban - újabb sajtótájékoztatót tartott, ahol kijelentette: a charlottesville-i erőszakért mindkét oldal felelős. Azt hangsúlyozta, hogy az antifasiszta tüntetők is tehetnek az erőszakról, mert provokálták a szélsőjobbboldaliakat.

A reagálások sorában az *index.hu* megírta azt is, hogy az egyik legnagyobb NBA-sztár, LeBron James sem hagyta szó nélkül a Charlottesville-ben történeteket. A Cleveland Cavaliers kosarasa azt írta a Twitteren: „A gyűlölködés mindig is létezett Amerikában. Ezt mindannyian tudjuk, de Donald Trump ismét divatba hozta.”

A Twitter mint újszerű – és Trump gyakori twitterezési szokása nyomán is egyre hétköznapiabbá váló – hírforrás egyébként is erősen dominált ebben az ügyben, több megvizsgált médium esetében. Így például az *index.hu* beszámolt arról is, hogy Barack Obama, az előző elnök szintén reagált a történetekre, és ez lett minden idők eddigi legkedveltebb Twitter-üzenete. Obama bejegyzése egyébként nem saját gondolat volt, hanem egy idézet Nelson Mandela 1994-es önéletrajzából: „Senki nem úgy születik, hogy utál egy másik embert a bőrszíne vagy a háttere vagy a vallása miatt...”

Az, hogy az *index.hu* mennyire alaposan körbejárta a témát, tükröződik abban a BBC-től átvett hírben is, hogy Donald Trump feloszlattott két ipari tanácsadótestületet. Ezekben a testületekben olyan amerikai óriáscégek vezetői ültek, akikkel az elnöki kabinet rendszeresen egyeztetni tudott a gazdaságot érintő kérdésekben, csak hogy a charlottesville-i merénylet után annyi vezérigazgató lépett ki ezekből, hogy már nem volt értelme azokat fenntartani Trump szerint.

Szintén beszámolt az *index.hu* arról a videóról, amelyet – ismét csak a Twitteren – Arnold Schwarzenegger színész, Kalifornia volt kormányzója küldött Donald Trumpnak: „Ha valaki egy olyan szimbólumot hirdető zászlóval vonul fel, ami egy népirtást legitimál, akkor az éremnek nincs másik oldala”.

A charlottesville-i események után egy héttel – jelentette szintén az *index.hu* az MTI alapján - Bostonban tartott tüntetést egy jobboldali, magát Szólásszabadság Koalíciónak nevező csoport. A demonstráció bejelentésekor a szónokaik között voltak szélsőjobboldali aktivisták is, akiket végül az országos felháborodás miatt nem engedtek felszólalni a szervezők, el is határolódtak a fehér felsőbbrendűséget hirdetőktől és a neonáciktól. Ennek ellenére hatalmas antifasiszta ellentüntetést jelentettek be a városba, nagyjából 40 ezren tüntettek a neonácik és az erősödő rasszizmus ellen. Itt újra előbukkant Trump következetlensége: először azt írta Twitter-profilján, hogy látszólag sok rendőrellenes agitátor van az antifasiszták között, majd egy órával ezután váratlanul megdicsérte mindazokat, akik kimentek tüntetni a szélsőjobboldaliak ellen.

A *444.hu* szintén meglehetősen alaposan számolt be a történetekről, és több oldalról megvilágította azokat. A portál figyelme kiterjedt a téma magyarországi lecsapódására is: egyik anyagának a címe szerint „Németh Szilárd (Fidesz-alelnök) levonta a charlottesville-i neonáci erőszak tanulságait: liberálfasizmus söpör végig a világon”. Idézte Némethnek azt a kijelentését, miszerint „Ide vezet a liberálfasizmus! A csendes, nyugodt és normális többség kárára, hol együttműködnek, hol összevesznek a szélsőbalos, szélsőliberális és szélsőjobboldali megszállottak!”

A *24.hu* augusztus 17-i helyzetképe – összevetve az amerikai elnök egymásnak ellentmondó kijelentéseit – azt a legkevésbé sem ténytudó, hanem saját értékítéletet megfogalmazó, kifejezetten tendenciózus címet kapta, hogy „Ha Trump nem rasszista, akkor mi?” Az írás szerzője szerint Trump azt sem gondolhatta komolyan – amire célzott egyik megjegyzésében – , hogy a demonstráción nem mindenki volt neonáci vagy fajgyűlölő. „Nem vonulsz a neonácikkal együtt, ha te nem vagy neonáci” – emelte ki saját álláspontját a *24.hu*. Ez a beszámoló mintegy „kilógott” a *24.hu* általában tárgyyszerű beszámolóinak sorából, erősen összekeveredett benne a hír- és a véleményközlés.

A *zoom.hu* egyik anyaga azt emelte ki az AFP francia hírügynökségre hivatkozó MTI híre alapján, hogy „Magyar tanácsadója fejét követelik Trumptól a charlottesville-i tragédia nyomán”. A cikkből kiderül: az amerikai képviselőház négy kisebbségi frakciója közös nyílt levélben szólította fel Donald Trump elnököt, hogy rúgja ki három tanácsadóját: Sebastian Gorkát (Gorka Sebestyént), Steve Bannont és Stephen Millert. A levél szerint e három személy jelenléte az elnök stábjában felbátorítja a szélsőjobb oldali mozgalom tagjait.

A portál felhívta a figyelmet arra, hogy választási kampányában Trumpot a szélsőjobb számos alakja támogatta, Steve Bannon mellett például David Duke, a Ku Klux Klán volt vezetője. Trump szélsőjobb oldali szervezeteket (köztük expliciten a Ku Klux Klánt) elítélő nyilatkozata után Duke a Twitteren figyelmeztette Trumpot, ne feledje, hogy a fehér amerikaiaknak köszönheti a megválasztását, és csalódottságát fejezte ki Trump nyilatkozata miatt.

Az *alfahir.hu* is beszámolt arról, hogy „nagy cégek vezetői, akik Trump tanácsadói voltak, egyre nagyobb számban fordulnak el az elnöktől”, valamint, hogy Richard Trumka, a legnagyobb amerikai szakszervezeti szövetség, az AFL-CIO vezetője is bejelentette – megint csak a Twitteren –, hogy lemond Trump elnök ipari tanácsában betöltött posztjáról. „Nem tudunk leülni egy olyan elnökkel, aki eltűri a belföldi terrorizmust” – idézte a szakszervezeti vezetőt az *alfahir.hu*.

Ez a hírportál azonban a charlottesville-i eset kapcsán annak az állításnak is külön cikket szentelt, hogy „combosodik” a szélsőbal az Egyesült Államokban. Ez a beszámoló nem jelenhetett volna meg, ha az MTI washingtoni tudósítója nem szemlézi az egyébként médiainstítúciónak alig jegyzett The Daily Signal című konzervatív hírportál helyzetértékelését. (Az oknyomozó riportokat és elemzéseket közlő honlap a konzervatív Heritage Alapítvány multimédiás hírportálja.) Ennek a portálnak a honlapjára feltettek egy videót, amely azt mutatja, hogy a baloldali ellentüntető az őket filmező riporterekkel agresszívan viselkedtek, és a The Daily Signal idézi az egyik hírlapi jelentést is, amely arról számol be, hogy a rendőrség letartóztatott egy ellentüntetőt, aki megvert egy riporternőt.

Az *alfahir.hu* olyan című írást is közzétett, hogy „Beköszöntött a hülyeség kora az Egyesült Államokban”. Ez arról szólt, hogy visszahívta egy amerikai sportcsatorna az ázsiai származású kommentátorát egy futballmérkőzésről, a híres konföderációs tábornokkal, Robert E. Lee-vel való névrokonsága miatt.

A *888.hu* beszámolóiban a fentebb idézett médiumokhoz képest sokkal több a szubjektív értékelő megállapítás, a tények tárgyyszerű közlése érzékelhetően kevésbé uralja a hírfolyamot, mint a többi vizsgált médium hírfolyamában.

A portál egyik cikke – az *alfahir.hu* által is említett esetről szólva – azt írta: „A virginiai Charlottesville városában halálos áldozatokkal is végződő, véres tüntetői összecsapások után egy szélsőbaloldali tüntető indok nélkül brutálisan bántalmazott egy riporternőt”. Ebből a hírleadból nem derül ki, hogy a halálos áldozat a „másik oldalon” volt, viszont megtudja az olvasó, hogy a „riporternőt azután ütötte meg a szélsőbaloldali férfi, hogy a sajtómunkás a káoszba torkollott helyszínen tudósítani kezdett. A 21 éves tüntető tettét nem indokolta meg, csupán azt üvöltötte, »hagyd abba a kibaszott forgatást«, miután teljes erejéből az öklével arcon vágta a nőt. A rendőrök a helyszínen elfogták a férfit, akiről kiderült, hogy már korábban is volt dolga a hatóságokkal”.

Az elnök reagálását ismertette a *888.hu* beszámolt arról, hogy Trump mindkét táborot elítélte, és kifejtette: „össze kell fognunk és el kell ítélnünk ezt a gyűlöletet. Az Egyesült Államokban nincs helye az ilyesfajta erőszaknak”.

A *888.hu* – az elvben tényhírekről beszámoló anyagában – olyan kommentatív jellegű megállapítást tett, miszerint „Trump már most többet tett a szélsőségesek ellen, mint Obama”, és az elnököt „a mainstream média ismét a szélsőjobboddallal próbálja összemosni, pedig érdemes lenne picit visszakapcsolni az ötödik sebességből, és tiszta vizet önteni a pohárba”. A háttértörténetet és a gázolást a médium a következőképpen ismertette: „A szobor ledöntése ellen tüntetőket egyből náciknak kiáltották ki, így hamar elkezdtek tüntetni a szélsőbaloldaliak is. A tüntetés sajnos eldurvult, egy szélsőjobboddali férfi a balos tüntetők közé hajtott az autójával, egy ember életét vesztette az incidens során”. A nácik tehát itt a *888.hu* szerint csupán állítólagos nácik, az autóval az emberek közé hajtó ember cselekedete és a haláleset között pedig a *888.hu* nem mondta ki az oksági összefüggést.

„Erre válaszul Trump – folytatódott a *888.hu* beszámolója – a Twitteren ítélte el a Virginiában történeteket. Természetesen az ellenzéki médiumok keselyűként repültek rá a témára, hiszen így mégiscsak bele lehet marni az amerikai elnökre. Először azt kifogásolták, hogy Trump »nem nevezte meg a neonácikat«. Aztán amikor megtette, természetesen az sem volt elég jó: akkor már arról szólt a hiszti, hogy nem elég gyorsan ítélte el a charlottesville-i tüntetőket az amerikai elnök.”

A *888.hu* szerint meg kell vizsgálni, hogy tényleg Trump sajátossága lenne-e a liberálisok által kifogásolt „hezitálás”. A médium azonnali válasza az, hogy nem, mert ez az állítás csak „liberális lufi”, és „Barack Obama gyakorlatilag semmit sem tett a Black Lives Matter nevű szervezet ellen, amely tüntetésein a rendőrök halálát követelte”, amivel „kellő inspirációt adott a szervezet Micah Johnsonnak, aki 2016-ban öt dallasi rendőrtisztet gyilkolt meg.”

A *888.hu* augusztus 16-i írása eljutott odáig, hogy – miként a címben olvasható – „A charlottesville-i tömegverekedés mögött sokan Soros György tevékenységét sejtik”. A portál

Amerikára szabott „Soros-tervet” is vizionált: „Az *Utasítsd el a fasizmust* nevű szervezet pedig azt tervezi, hogy az erőszakos megmozdulásait november 4-én az egész országra kiterjeszti, ezért cserébe pedig több ezer dollárt kapnak egy Soros által pénzelt csoporttól”.

„A szervezet egyébként örömmel henceg az olyan Trump és szimpatizánsai ellen szervezett erőszakos megmozdulásaival, mint például, amiket Berkeley-ben, Seattle-ben és Portlandban csináltak ebben az évben” – tette hozzá a 888.hu cikkének a szerzője, aki szerint Trump elnöksége óta „nem ritkák a szélsőbaloldal által szervezett erőszakos zavargások”, és „az egyik leghírhedtebb felforgató az Antifa, mely számos botrányos Trump-ellenes megmozdulásával vált ismertté. Meglepődnénk, ha róluk is kiderülne, hogy Soros pénzeli őket” – írta szarkasztikusan a szerző, teljesen elmosva a hír- és a kommentárműfaj közötti határvonalakat.

„A charlottesville-i zavargások után a konzervatív oldalról csak azt lehetett hallani, hogy elítélik a zavargásokat, és a szélsőjobboldali szervezetek sem igen hallatták hangjukat. Mint láthatjuk, a másik oldalon viszont nagy összegeket költenek arra, hogy még nagyobb és kiterjedtebb erőszakhullámot indítsanak, ebben pedig minden bizonnyal támogatja őket a szélsőbal ökle, Soros György is” – zárult a 888.hu írása, amely információs forrásként a Demokrata című hetilapot és a The Horn News című – az interneten olvasható ismertetések szerint szélsőjobboldali elfogultságú – amerikai online kiadványt tüntette fel.

Szintén a charlottesville-i események médiautóéletéhez sorolható, hogy a 888.hu augusztus 20-án arról írt: Michael Chabon Pulitzer-díjas író és felesége nyílt levelet írt az amerikai elnökkel szimpatizáló zsidóknak. A portál szerint Chabon „legújabb »történelmi fikciója« inkább egy liberális sivalkodásra hajaz”, ugyanis „azért figyelmezteti a Donald Trumpot támogató zsidókat, mert ha ők továbbra is szimpatizálnak az elnökkel, könnyen náci kollaboránsokká válhatnak, hazájukban pedig árulónak fogják megbélyegezni őket”.

3. A TÁJÉKOZTATÁS ÉS FELDOLGOZÁS TARTALMI VIZSGÁLATA

3.1. MŰFAJISÁG, OBJEKTÍV TÁJÉKOZTATÁS, SZUBJEKTÍV VÉLEMÉNYKÖZLÉS

A cikkek túlnyomó többségében – a 444.hu és a zoom.hu esetében mindegyik cikkben – szerepel megszólaló. Interúalany, tehát a cikket közlő médium újságírója által megkérdezett válaszadó azonban egyetlen cikkben sincs, csupán olyan megszólalók vannak, akikre a cikkben hivatkoznak, illetve akiket szó szerint idéznek. A megszólalók között mindegyik médium esetében több a szó szerint idézett, mint a csupán hivatkozott megszólaló. A megszólalók cikkenkénti átlagos száma 1,1 és 2,9 között szóródik. A legalacsonyabb érték a 888.hu-nál

mutatható ki 11 megszólalóval, akik közül négy hivatkozott, hét pedig közvetlenül idézett megszólaló, míg a legmagasabb a *444.hu*-nál, 32 megszólalóval, akik közül 15 hivatkozott, 17 pedig közvetlenül idézett megszólaló.

A megszólalókat csoportosíthatjuk pozíciójuk szerint is. Ha azokat, akik Donald Trump érdekkörébe tartoznak vagy megszólalásukkal őt támogatják, „érdekelteknek” nevezzük, azokat pedig, akik szemben állnak vele, „ellenérdekelteként” jelöljük meg, akkor arra jutunk, hogy az érdekelt és az ellenérdekelte megszólalók aránya a *444.hu* esetében a legkiegyensúlyozottabb: 16 érdekelt mellett 15 ellenérdekelte szólal meg. Lényegében szintén kiegyenlítettnek tekinthető az *mno.hu* (ugyanezen arány itt hét-hat), az *alfahir.hu* (öt-hat), a *24.hu* (19-22), az *index.hu* (16-19), a *zoom.hu* (13-10) és a *hvg.hu* (25-29). Egyedül a *888.hu* esetében mutatkozik feltűnő aránytalanság: hét érdekelt mellett csak két ellenérdekelte kap szót. További két, elvben elkülöníthető megszólalótípus, a „szakértő” és „a nép gyermeke” csak elvétve szólal meg a vizsgált cikkekben – utóbbi típusból egyedül az *index.hu* esetében szólalnak meg többen is, szám szerint négyen.

3.2. SAJÁT TEVÉKENYSÉG

A 101 cikk között mindössze 4 olyan akadt, amely nem más forrás átvétele és valamilyen mélységű feldolgozása alapján készült, hanem önálló, saját tevékenység produktumának tekinthető. Ezek közül egyik az *index.hu* augusztus 16-án, vagyis az események után bő három nappal közzétett elemzése, „Megvédtek egy szobrot, megöltek egy nőt” címmel. A másik három írás egyike a *hvg.hu* oldalon megjelent, a történeteket egy bizonyos szemszögből értelmező véleménycikk, további kettő pedig erre való, ugyanezen médiumnál megjelent reakálás.

index.hu: Megvédtek egy szobrot, megöltek egy nőt

Ezt a címet viseli a cikk, amelynek szerzője Hegyeshalmi Richárd, és amelynek fő érdeme, hogy elég jól sikerült kísérletet tesz az amerikai közéleti fogalmak európai politikai nyelvezetre való „lefordítására”, és leírja az amerikai alt-right – vagyis az alternatív (európai fogalmi rendszer szerint: szélsőséges) jobboldal, a fehér felsőbbrendűséget vallók, illetve az úgynevezett gyűlöletcsoportok társadalmi hátterét.

„Akik kinn voltak a charlottesville-i utcákon, azok az egyébként elég heterogén alt-righton belül is a szélsőségeket képviselik. Mélyen megvetik a polkorrektséget, tehát nyugodtan hívhatjuk őket náciknak” – írta, ugyanakkor nem hallgatta el azt sem: olyan, militáns balos akciócsoportok, mint a Redneck Revolt is felfegyverkezve indultak a tüntetésre.

Azzal kapcsolatban, hogy Donald Trump szerint az incidensekben mindkét oldal hibás, az antifasisztáknak nem kellett volna provokálniuk, a cikk szerzője arra az álláspontra helyezkedik, hogy bár kétségtelenül az ellentüntetőknek is volt fegyver, és egyértelműen balhéra készültek, mégis elvárható lenne, hogy az elnök elítélje a nácikat.

Hogy ez Trump részéről elmaradt, annak okát az *index.hu* szerzője egyfelől abban vélte felfedezni, hogy Trump részben az alt-rightnak köszönheti hatalmát, másfelől abban, hogy a republikánusoknak szükségük van a rasszista szavazókra.

Hegyeshalmi Richárd feltette azt a kérdést is, nem fog-e visszaütni Trumpra az elhatárolódás hiánya. Határozott választ nem adott a szerző, de megjegyezte, hogy nagyvállalati vezetők határolódtak el az elnöktől.

„A közvélemény láthatólag elítéli az erőszakot, ha az esélyegyenlőségért kiállókat bántják, de a nácik szétverését nemcsak helyeslik, hanem asszisztálnak is hozzá. Kérdés, milyen hatása lesz ennek az alt-right utcai politizálására. Mert az védhetetlennek tűnik, hogy a fehér felsőbbrendűség nevében meggyilkoltak egy fiatal fehér nőt, mert meg akartak óvni egy szobrot” – olvasható az *index.hu* elemzésének végkövetkeztetésében.

hvg.hu

A másik három, nem más médiumok anyagát feldolgozó, hanem saját tevékenységet felmutató cikket a *hvg.hu* közölte. Az első Seres László „Charlottesville weimari tanulságai” című, augusztus 16-ikai írása, a másik kettő pedig György Péter és Tamás Gáspár Miklós erre való reagálása. A három írás együtt jól megmutatja az egymással szembenálló nézetek lényegét – a harmadik pedig mintegy gondolati hidat képez a magyarországi viszonyok értelmezéséhez is.

Seres írásának egyik kulcsmondata, hogy „sara bizony a másik oldalnak is van: az erőszakos, szélbalos Antifa, a kirekesztő, esszencialista Black Lives Matter (BLM) mozgalom nagyon is hozzájárult a charlottesville-i eszkalációhoz.” A történeteket és a reagálásokat Seres úgy értelmezte: Trump azért kapott a fejére, mert a náciktól történő egyértelmű elhatárolódás helyett a „minden oldalon meglévő erőszakot” ítélte el, pedig a kettő együtt lett volna igaz, és akkor nem érte volna a relativizálás vádja. Seres szerint a fotók és a videók alapján „Trumpnak igaza volt”, és ez a kijelentés szerinte nem relativizálja vagy bagatellizálja a konkrét neonáci konkrét gázolósos gyilkosságát.

György Péter másnapi válaszcikke szerint viszont „nem ártott volna Seresnek odafigyelnie arra, hogy Charlottesville neonáci fehér fiataljai, mitől sértődtek meg annyira, hogy az utcákra

vonuljanak, és aljas ostobaságokat üvöltözzenek, mintha egy Ku Klux Klan emlékfilmből léptek volna elő”.

Még egy nappal később Tamás Gáspár Miklós azt írta: Charlottesville-ben némileg egyszerűsítve fasiszták és antifasiszták tűztek össze, „egy ember meghalt, többen megsérültek – történetesen antifasiszták. A két ellenséges embercsoport igen dühös volt, volt pofozkodás, lökdösődés. Seres László (...) észlelte a kölcsönös dühöt, és ebből azt a váratlan, de tőle egy ideje tulajdonképpen már várható következtetést vont le, hogy ezek szerint fasiszta és antifasiszta egyre megy. Ez az álláspontja két jeles államférfinak, Trump amerikai elnöknek és Németh Szilárd díjbirkózónak, az Orbán-rezsim csalóányának is.”

ÖSSZEGZÉS

A téma kiemelt, illetve viszonylag mellékes ügyként kezelése – sőt, egy esetben teljes mellőzése – mögött elég világosan kimutatható az egyes médiumok politikai irányultsága szerinti logikai vonal.

Nem tekinthető túlzott leegyszerűsítésnek, ha megállapítjuk, hogy az eltérés fő törésvonala a kormánykritikusság, illetve kormányoldaliság mentén húzódik, mégpedig abban az értelemben, hogy az általában kormánykritikus médiumok részletesebben taglalták, a magyar kormányzatnak rendszerint pártját fogó médiumok pedig inkább mellőzték a Donald Trump számára összességében eléggé kínos ügyet.

Miután a magyar kormányfő nyíltan Trump pártjára állt már az elnökválasztási kampány idején, a magyar médiának a hazai politikára vonatkozó beállítottsága elég egyértelműen tükröződik az amerikai politika megítélésén is: a magyar kormányálláspontot általában pártoló portálok inkább Trump, a kormánykritikus portálok inkább az elnök demokrata ellenfelei mellett állnak.

Szembeötlő, hogy miközben a kormányoldaliként besorolt *888.hu* mindössze 10 cikk erejéig ugyan, de legalább foglalkozott a kérdéssel, addig az *origo.hu* egyetlen egy írást sem közölt az egész ügyről. Ennek az lehet a magyarázata, hogy a *888.hu* a kormányoldaliság sokkal inkább „bulváros” válfaját képviseli, mint a keményen politizáló *origo.hu*, és a *888.hu* egyszerűen nem negligálhatta a drámai képekben is megragadható, erőszakcselekményektől zsúfolt, sok online felületen taglalt témát.

Ezzel a kormányoldali-kormánykritikus felosztási logikával nem indokolható, hogy a szintén rendszerint kormánykritikus *mno.hu* is elég kevés, mindössze nyolc cikkben foglalkozott a témával. A magyarázat az lehet, hogy az *mno.hu* mögött álló Magyar Nemzet, mint nyomtatott

politikai napilap, azokat a témákat igyekszik jobban kifejteni, amelyekben érdemi önálló értesülést adhat hozzá az interneten bárki által elérhető információkhoz. Ez a Virginia állambeli eseménysor és annak washingtoni utóélete pedig nyilvánvalóan nem ilyen volt.

A Donald Trumppal – és az őt rendre méltató magyar kormányzati irányvonallal – szemben alapvetően kritikus magyar média nagy figyelmet szentelt Charlottesville-nek, és kidomborította, hogy az amerikai elnök következtlen, részletelemeiben egymásnak időnként ellentmondó megnyilatkozásai között viszonylag jól kimutatható a szélsőjobboldal felelősségének relativizálási szándéka, a szélsőséges gyűlöletkeltők és a velük szemben fellépők közötti morális egyenlőségtétel szándéka. Rávilágított egyúttal arra, hogy Trump bizonyos hálával tartozik az amerikai szélsőjobbnak, mert az nem jelentéktelen mértékben hozzájárult elnökké választásához.

A Trumpot inkább támogató magyar kormányoldali – vagy nem feltétlenül kormányoldali, de mégis jobboldali – média (utóbbinak minősíthető az *alfahir.hu*) ezzel szemben az eseményekről csak a feltétlenül szükséges mértékű beszámolók lehetőség szerinti gyors letudását tekintette feladatának, a történetek rendbontás jellegét igyekezett kidomborítani. A színvonalasabb írások a „mindkét tábornak megvan a maga csöcseléke” szemléletet sugározta, és ebből következően arra talált inkább érveket, hogy az elnök helyesen értékelte a történeteket, amikor mindkét oldal felelősségéről beszélt. A bulvárszintű, olcsó propagandától sem visszariadó média ugyanakkor e téma kapcsán is eljutott a liberális összeesküvés, illetve „Soros György keze” vizionálásáig.

A téma jellege folytán az egyes médiumok nem tudtak – nem is próbáltak – saját értesüléseket hozzátenni az üggyhöz. Ami kevés számú saját írás született, az a mindenki által megismerhető tények szubjektív értelmezéseit tartalmazta. Az eset globális médiafigyelmet kapott, így a források gazdag tárháza állt a hazai média rendelkezésére: nem csupán az MTI-t, és nem csupán olyan, nagy tekintélyű, megbízhatónak tekintett forrásokat lehetett használni, mint pl. a BBC, hanem az internetnek köszönhetően viszonylag periférikus, elfogultabb amerikai portálokat is. Ez utóbbi lehetőséggel a vizsgált médiumok közül a *888.hu* élt a leginkább, bár a képhez az is hozzátartozik, hogy az MTI szintén beépített a hírfolyamába ilyen, nem fősodratú forrásból származó elemeket, így azok úgymond a nemzeti hírügynökségtől származó információvá lényegültek át.

Az MTI és a BBC viszonylag nagy arányú felhasználása azt eredményezte, hogy a szóhasználatban viszonylag kevésbé tértek el egymástól az egyébként különböző politikai szemléletű, dominanciájú portálok. A „náci” minősítést például nem csupán a baloldali liberális média használta, a „zsidókat” nem csupán a jobboldali média említette. A különbözőség inkább

abban mutatkozott meg, hogy a címben, illetve vezető bekezdésben – leadben – történő kiemelés során eltérő elemekre helyezték a hangsúlyokat.

A forráshasználat érdekes jelensége, hogy mivel amerikai témáról van szó, és Amerikában a politikusok között felettébb elterjedt – egyelőre sokkal elterjedtebb, mint Magyarországon – a nagyon rövid üzenetek közzétételére alkalmas Twitter használata, az ilyen bejegyzések, a tweetek a hagyományos hírforrásokkal gyakorlatilag egyenrangú hírforrásokká léptek elő az online médiában. Volt olyan beszámoló, amely a Trump-nyilatkozatra született reagálásokat ismertetve lényegében a szövegtestbe bemásolt Twitter-bejegyzések egymásutánjából állt, némi összekötő szöveggel kiegészítve.

Trump és a charlottesville-i eseményekkel kapcsolatos nyilatkozat-botrány

2017.08.12. – 2017.08.23.

Dedoose tartalomelemzés

Készítette: Szávai Petra

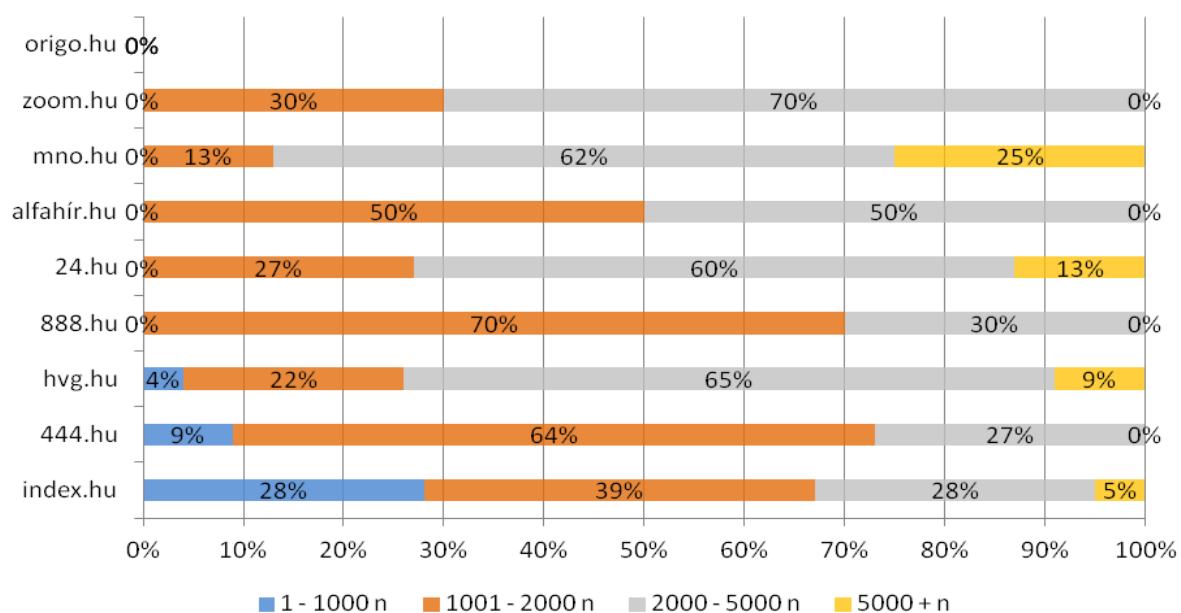
Vizsgált portálok száma: 9 (444, 888, 24, Alfahír, Hvg, Index, MNO, Origo, Zoom)

Témában született összes cikk: 101 db

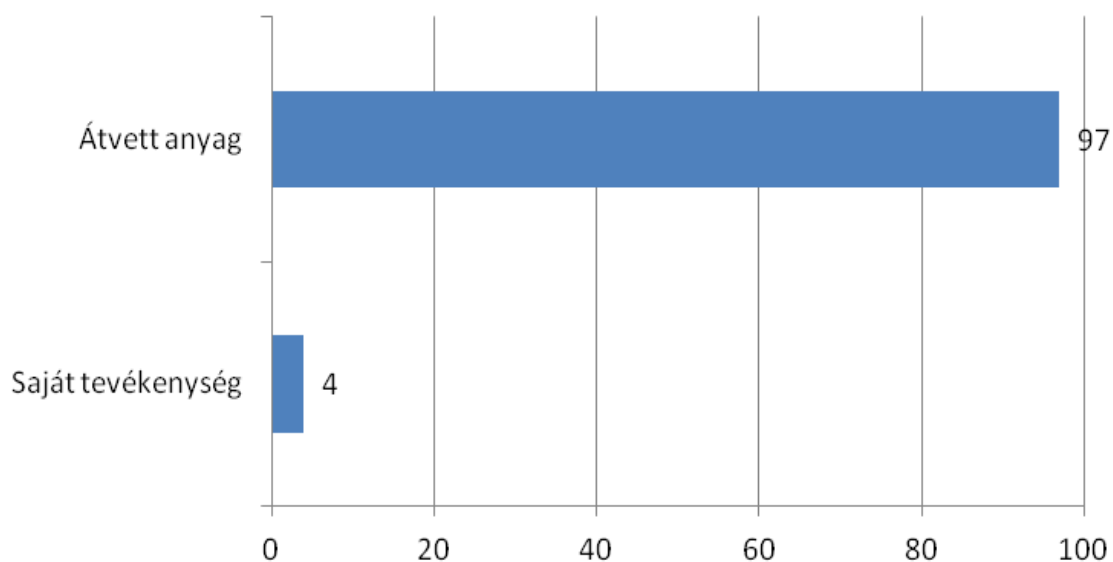
1.) A TÉMA FELBUKKANÁSA ÉS „ÉLETÚTJA”, A FORRÁSOK KEZELÉSE

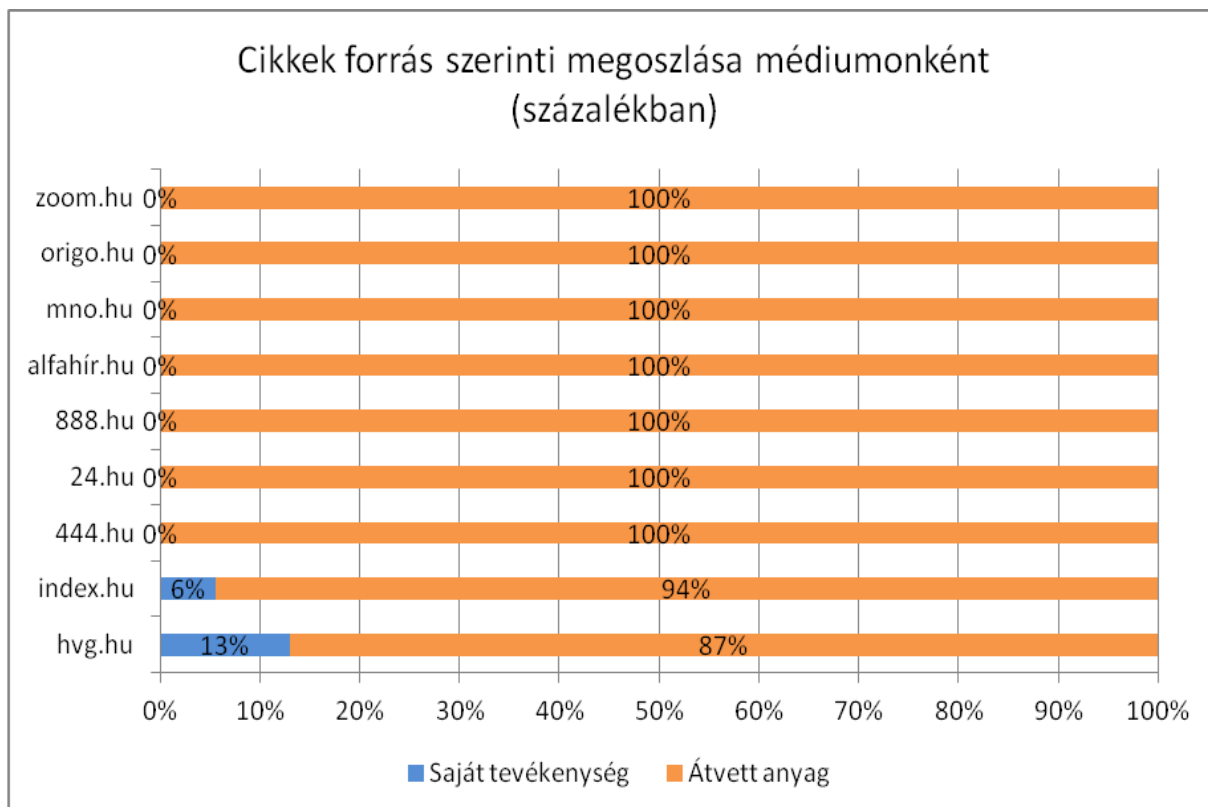

Cikkek terjedelmi megoszlása médiumok szerint (százalékban)

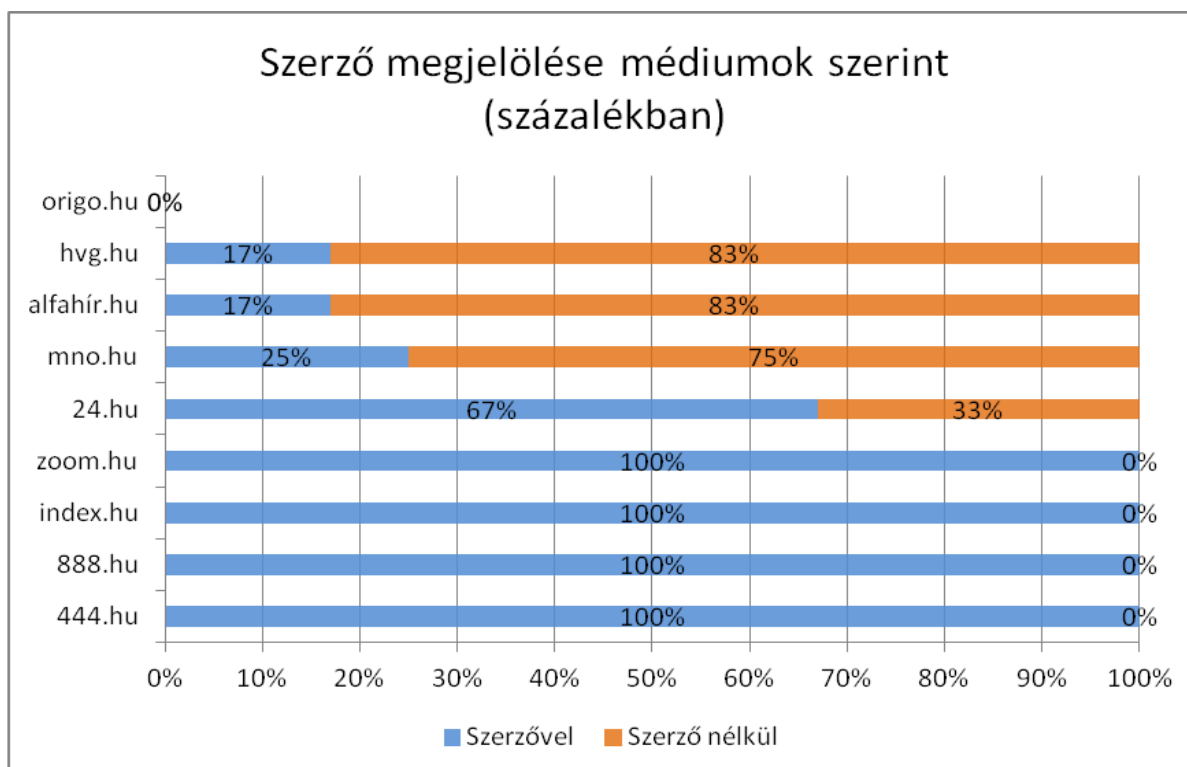
Cikkek darabszáma forrás használat szerint

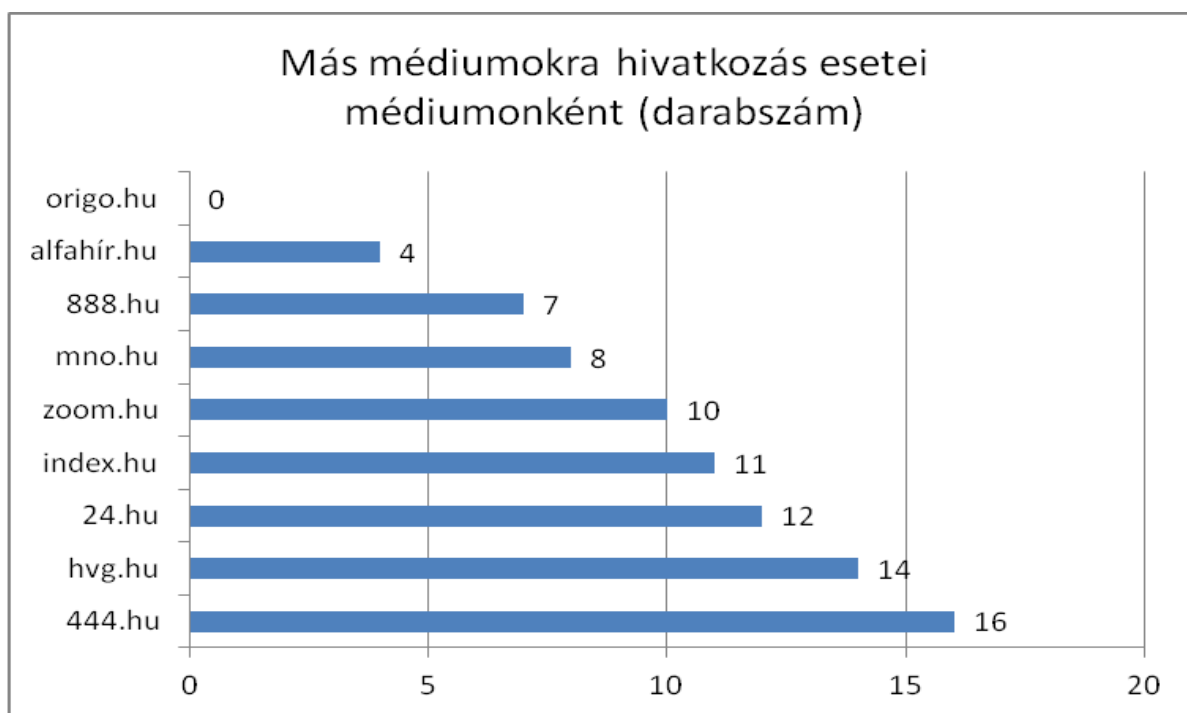
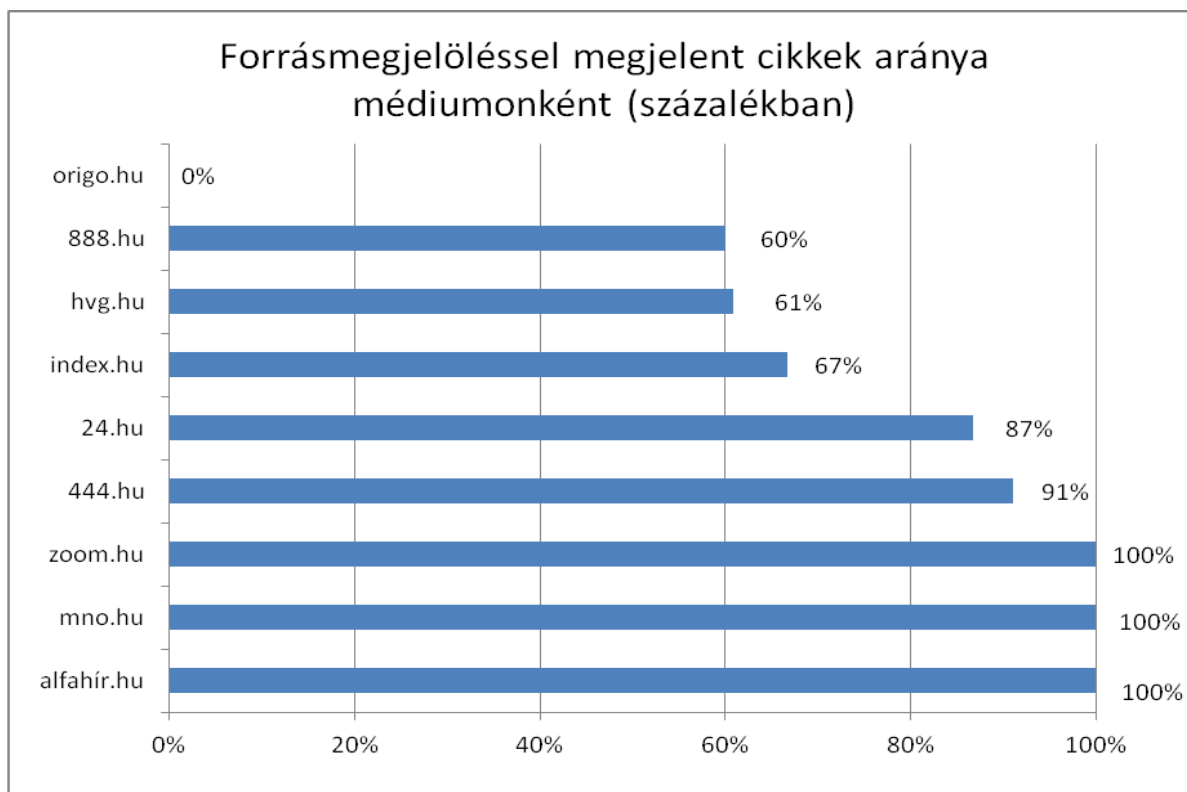
A szerző szerepeltetése

A cikkek 65%-ában feltüntették a szerzőt, a cikkek 35 %-a azonban szerző nélkül jelent meg.

Hivatkozások, forrásmegjelölés

Az általunk vizsgált forrásokat (olvasói információ, hírügynökség, más médium) 79 cikkben (78%) jelöltek meg.

(Mivel az egyes cikkekben több alkalommal is hivatkozhattak más médiumokra, a közölt szám meghaladhatja a témára fordított cikkek számát.)

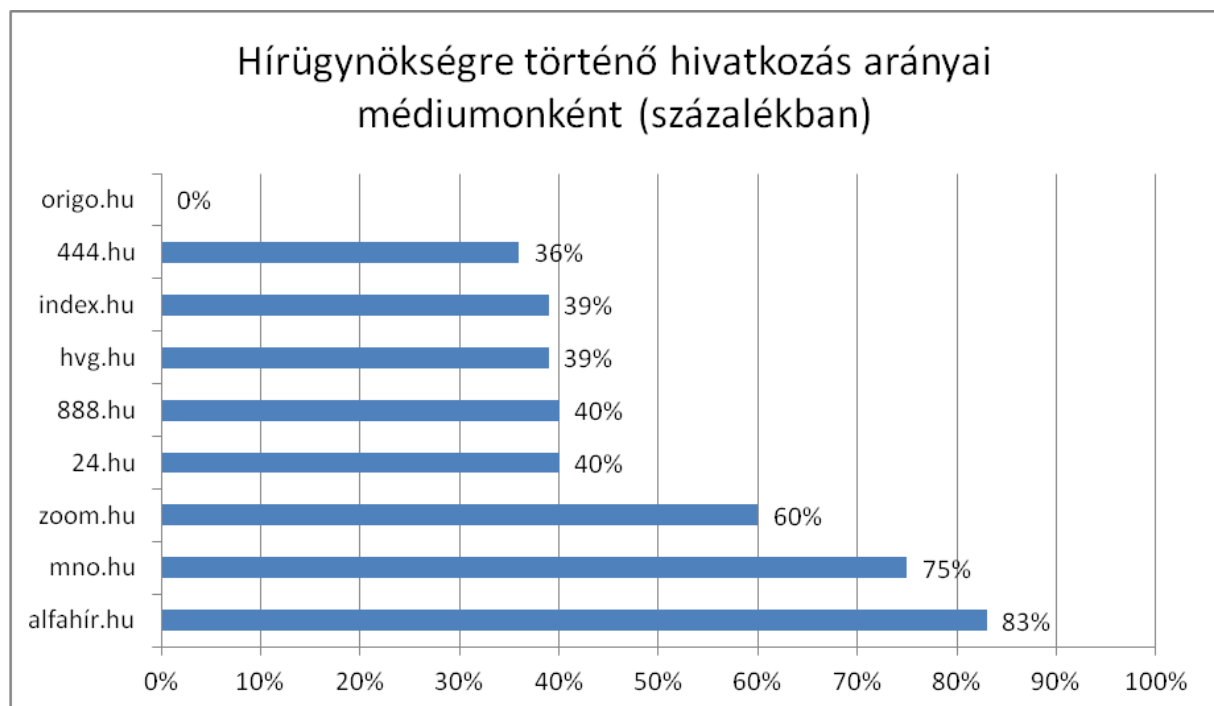
Más médiumokra történő hivatkozás esetei – a hivatkozott médiumok irányultsága szerint:

	444.hu	888.hu	24.hu	alfahír.hu	hvg.hu	index.hu	mno.hu	origo.hu	zoom.hu
Összesen	16	7	12	4	14	11	8	0	10
Kormányállásponthoz ált. kritikusan viszonyuló médium	0	3	0	0	0	0	1	0	0
Radikális jobboldali médium	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kormányálláspontot ált. támogató médium	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Külföldi médium	16	2	12	4	14	11	7	0	10

Más médiumokra történő hivatkozás esetei részletesen:

	444.hu	888.hu	24.hu	alfahír.hu	hvg.hu	index.hu	mno.hu	origo.hu	zoom.hu
Elektronikus média	3	1	6	2	2	5	2	0	5
Vice	0	0	2	0	0	1	0	0	0
BBC	1	0	0	0	1	2	1	0	2
CNN	1	0	1	0	0	2	1	0	3
ESPN	0	0	0	1	0	0	0	0	0
NBC	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Fox	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Fox News	0	0	2	1	1	0	0	0	0
M1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Nyomtatott sajtó	10	1	2	1	10	2	4	0	2
Time	1	0	1	0	1	0	0	0	1
The Wall Street Journal	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Der Spiegel	0	0	0	0	2	1	0	0	0
Economist	1	0	0	0	1	0	0	0	0
New York Times	2	0	0	0	3	0	3	0	1
FAZ	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Guardian	2	0	0	0	0	1	0	0	0
New Yorker	1	0	1	0	0	0	0	0	0
National Review	0	0	0	0	1	0	0	0	0
The Federalist	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Politico	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Washington Post	0	1	0	0	0	0	1	0	0
Online sajtó	3	5	4	1	2	4	2	0	3
Vulture	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Harper's Bazaar	0	0	0	0	1	0	0	0	0

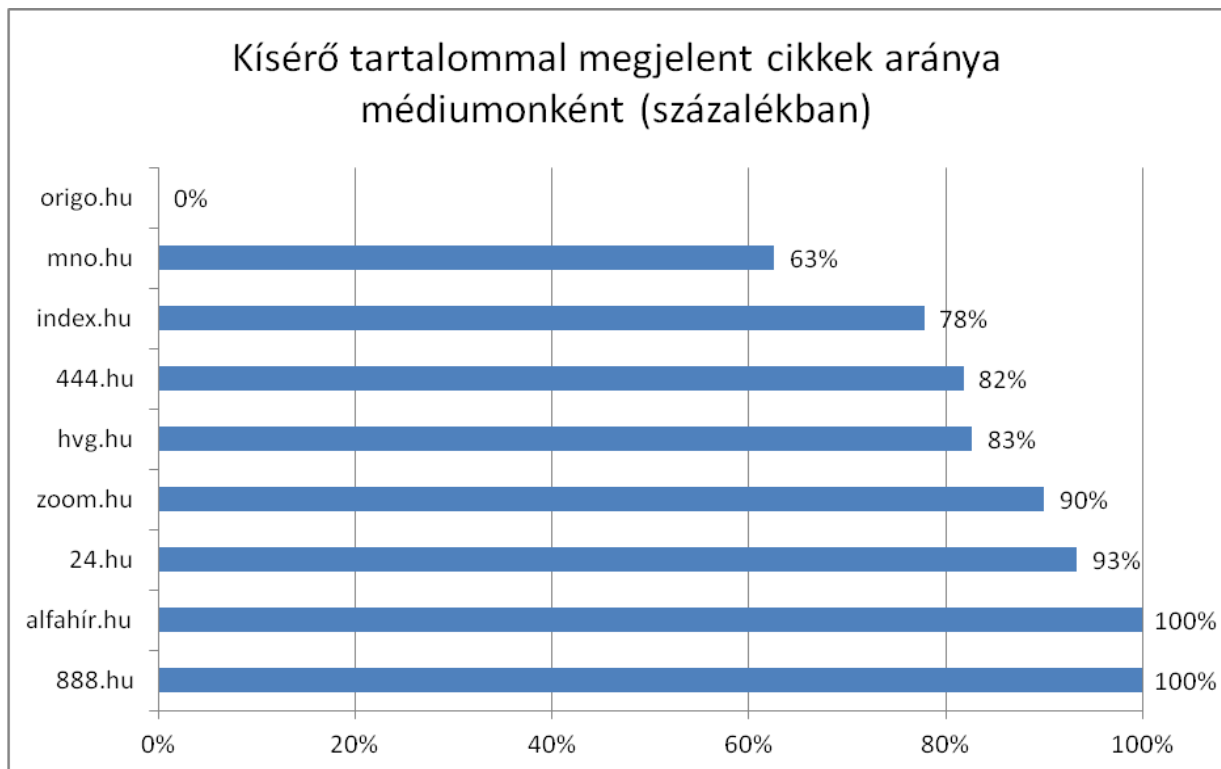
Splinter News	0	0	0	0	0	1	0	0	0
ATTN:	0	0	1	0	0	0	0	0	0
NBC News	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Business Insider	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Buzzfeed	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Daily Mail	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Daily Stormer	0	0	0	0	0	1	1	0	0
Demokrata.hu	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Digital Music News	0	0	1	0	0	0	0	0	0
The Horn News	0	1	0	0	0	0	0	0	0
The Daily Progress	0	0	0	0	0	0	0	0	1
The Daily Signal	0	0	0	1	0	0	0	0	0
The Blade	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Independent	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Index	0	1	0	0	0	0	0	0	0
TheRoot	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Hvg.hu	0	1	0	0	0	0	1	0	0
24	0	1	0	0	0	0	0	0	0

2.) ÚJSÁGÍRÓI ESZKÖZÖK

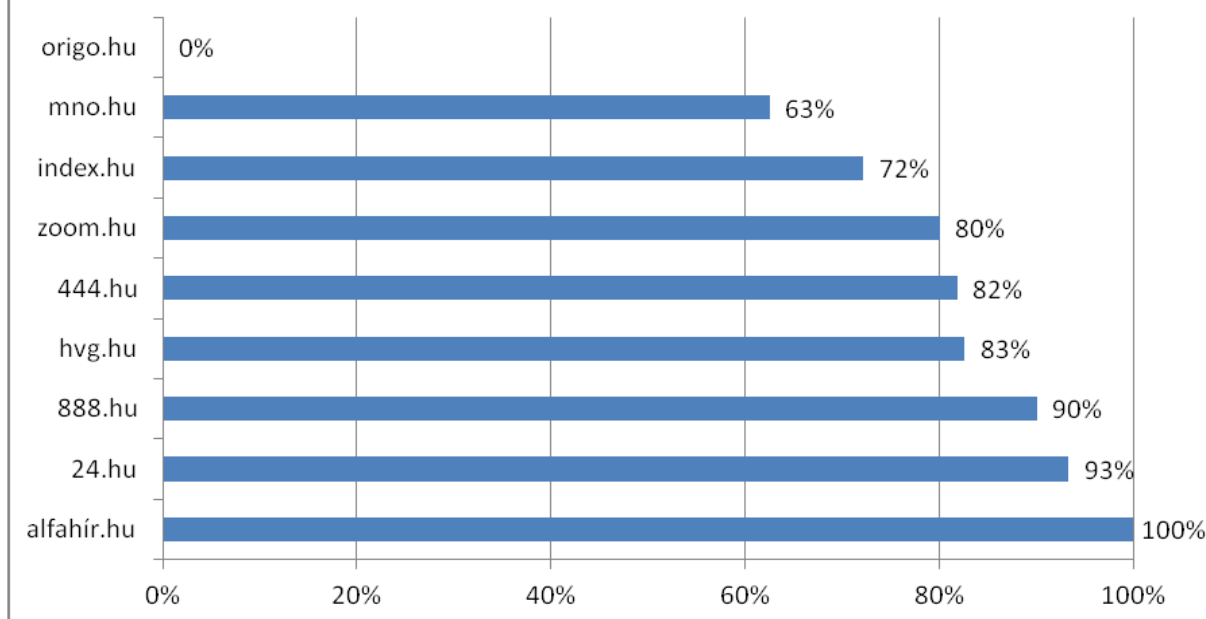
Kísérő tartalom

A cikkek 85%-ában volt jelen kísérő tartalom, azaz 101 cikkből 86-ban.

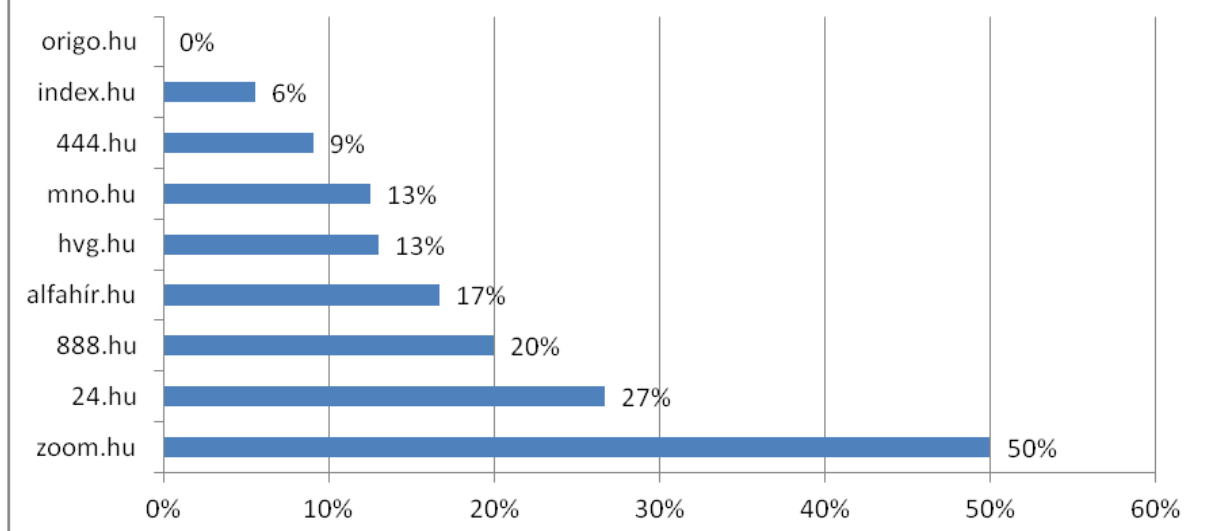

Kísérő tartalomként egy esetben sem szerepelt infografika, vagy hanganyag. Videótartalom a cikkek 18%-ában, 18 cikkben fordult elő, mindegyik hagyományos videó volt. A leggyakoribb kísérő tartalom a fotó, mely a cikkek 82%-ában, 83 cikkben szerepelt. Legtöbbször hagyományos fotó kíséri a szöveget, de 7 cikkben talákoztunk mém/gif illusztrációval is.

Fotóval kísért cikkek aránya médiumonként (százalékban)

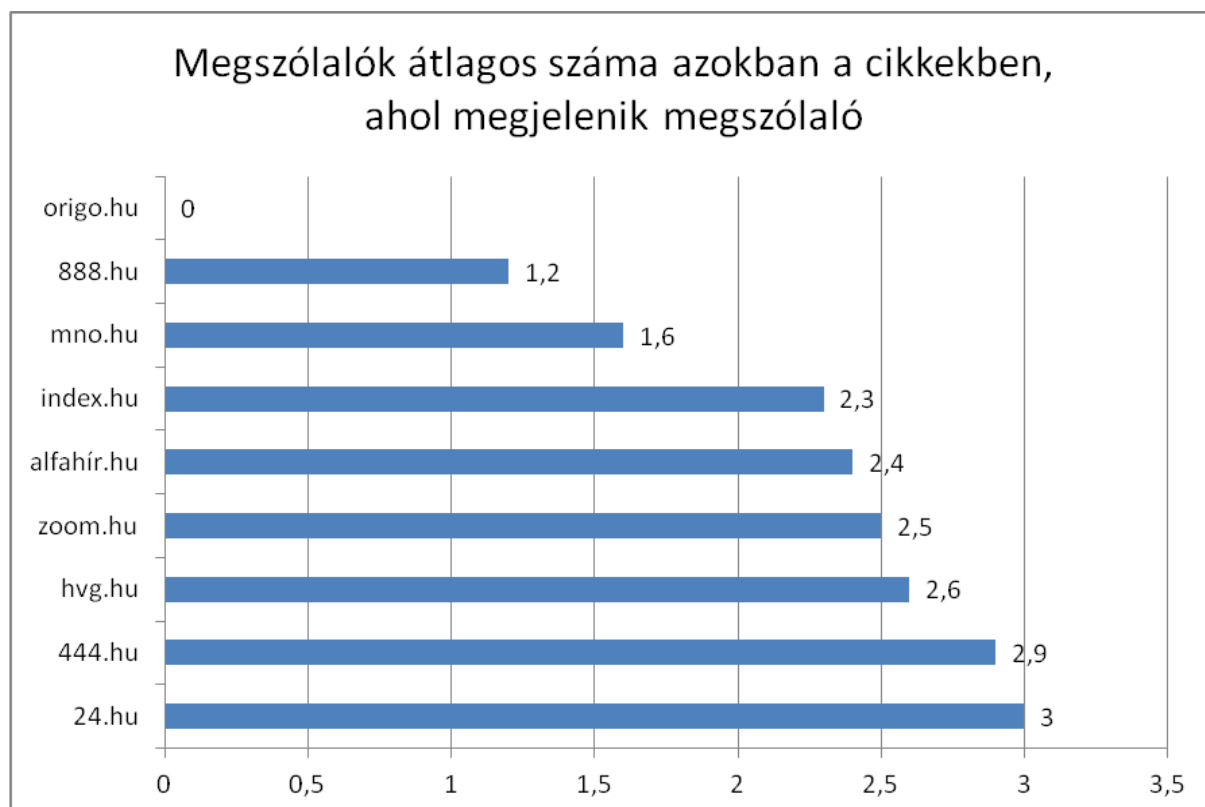
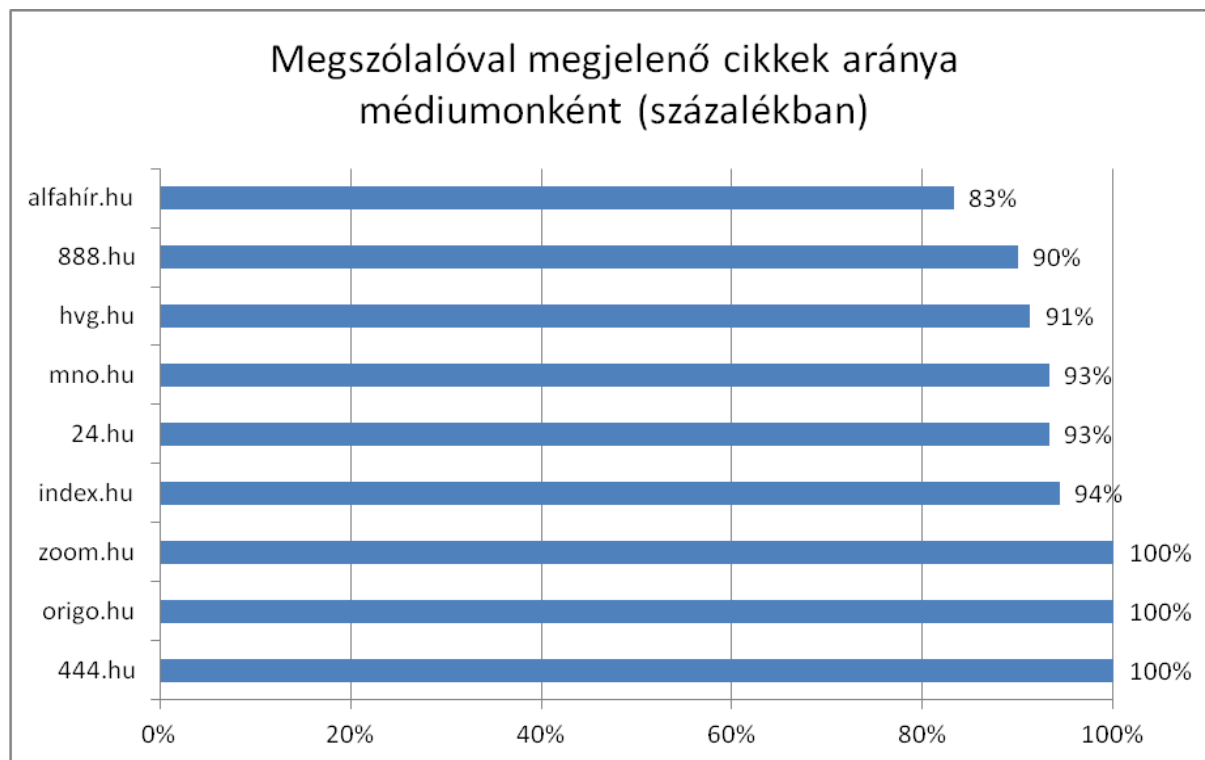

Videóval kísért cikkek aránya médiumonként (százalékban)

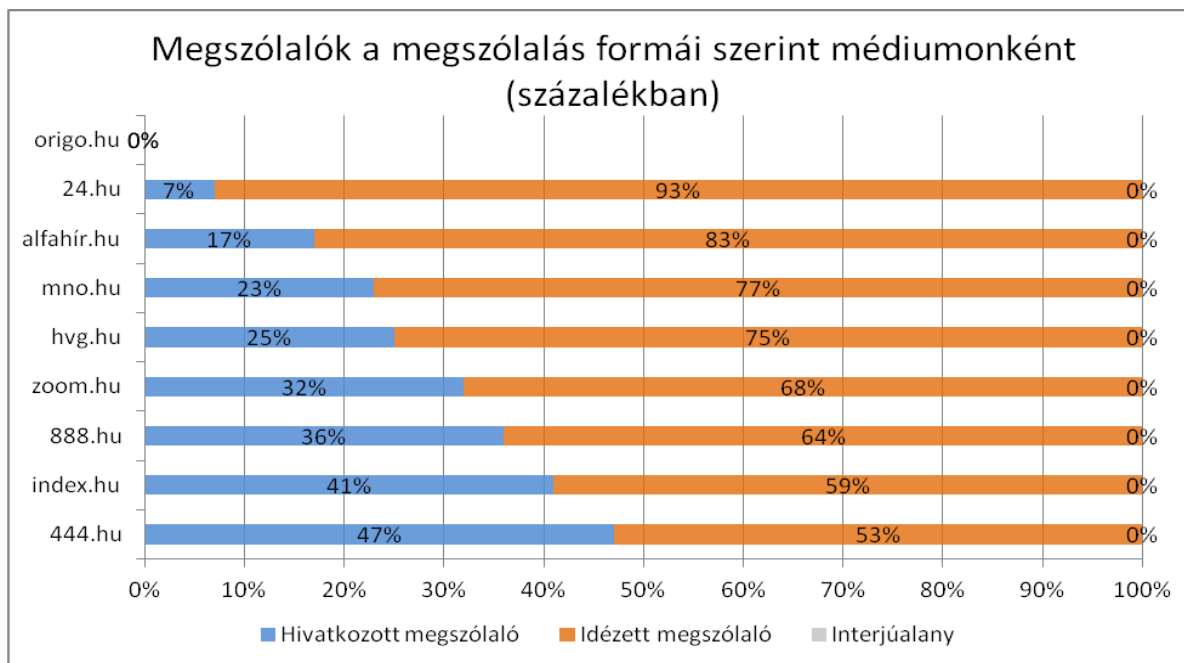

3.) A TÁJÉKOZTATÁS ÉS FELDOLGOZÁS TARTALMI VIZSGÁLATA (MŰFAJISÁG, OBJEKTÍV TÁJÉKOZTATÁS, SZUBJEKTÍV VÉLEMÉNYKÖZLÉS)

Megszólalók

A megszólalók elemzése során különbséget teszünk a **hivatkozott** (más forrásból szerzett, esetleg nyilatkozatban, sajtótájékoztatón elhangzó, nem szó szerint idézett megszólalások), **idézett** (más forrásból szerzett, esetleg nyilatkozatban, sajtótájékoztatón elhangzó, szó szerint idézett megszólalások) és **interjúalany** (az újságíró saját kérdésére érkezett megszólalások) között.

A megszólalók elemzésekor típusok szerint is elkülönítjük őket. A charlottesville-i nyilatkozatháború kapcsán **érdekelt** félnek tekintjük Donald Trumpot és azt, aki az elnök érdekkörébe tartozik, vagy megszólalásaival őt pártolja (szóvivő, KKK vezér, Németh Szilárd stb.). **Ellenérdekeltnek** pedig azokat, akik szemben állnak velük, elítélik az elnök nyilatkozatait (politikusok, gazdasági szereplők, sztárok stb.). Két további típus a **szakértő**, valamint a **nép gyermeke** (gázoló édesanyja, áldozat édesanyja, random nációk stb.).

